

Verslag Groene Ideecafé 21 maart 2022: Wanneer zijn wij goede voorouders?

*“Het is 03.23 uur en ik kan niet slapen
Omdat mijn achterachterkleinkinderen
Mij in dromen vragen
Wat deed jij toen de aarde uit elkaar viel?”
(Drew Dellinger)*

Op 21 maart organiseerde Het Groene Ideecafé een avond in Scheltema over Goed Voorouderschap. De werkgroep Filosofie van de Duurzaamheid was gevraagd daarover met de aanwezigen te ‘filosoferen’.

Filosoferen over goed voorouderschap, heeft dat zin? Moeten we niet gewoon onze handen uit de mouwen steken? Dat zeker, maar het een sluit het ander niet uit. En het kan nooit kwaad eens stil te staan bij de vraag: wat zijn we eigenlijk aan het doen? Welke keuzes maken we en waarom? Piet Hagenaars startte met een presentatie en gebruikte daarbij de bestseller van Roman Krznaric, *De Goede Voorouder*, als opstapje.

Volgens Krznaric leven we in een tijd waarin we door korte-termijndenken worden geterroriseerd. Politiek, media, het bedrijfsleven, de samenleving: bijna alles is gericht op snelle resultaten. We zijn niet zo goed in het denken op de lange termijn. We kunnen de toekomst immers niet voorspellen? “Wie dan leeft, wie dan zorgt”, toch? Nou nee, volgens Krznaric toch niet. We hebben om meerdere redenen een verantwoordelijkheid voor de toekomstige generaties. Krznaric noemt een aantal vormen van lange-termijndenken:

- 1) besef dat de mensheid maar een heel klein onderdeel uitmaakt van de geschiedenis van de aarde;
- 2) bedenk dat iedere generatie gelijkwaardig is;
- 3) durf totaalscenario's te maken voor de toekomst;
- 4) stel doelen die je eigen en de volgende generatie overstijgen en stel je voor wat de zevende generatie na jou daarvan zou vinden.

A	3	3
B	2 1 1 1 1 2 2 2	13
C	3 3 1 3 3 2 2 1 3 1	22
D		
E	1 1 3 1 3	9
F	3 3 3 2	11
G	1 2 2 2 2 2 2 2 3 3 1	26

Om warm te draaien werden de twintig aanwezigen verdeeld in twee groepen. De ene groep vertegenwoordigde het bestuur van Tata Steel, de andere groep de ondernemingsraad. Om na te denken over de te nemen beslissingen met het oog op de langere termijn spelen bij deze groepen verschillende, maar ook elkaar overlappende belangen: werkgelegenheid, zorg voor de medewerkers, de leefomgeving, lopende contracten, vraag naar het product, imago, aandeelhouders, etc. Er kwam natuurlijk geen panklare oplossing uit (anders had Tata Steel die zelf al wel bedacht), maar het gesprek werkte wel verhelderend. De volgende generaties moeten op de een of andere manier kunnen meepraten, zoveel is helder.

Na de pauze eerst een snelle stemronde: welke voorouder vinden wij de beste: de veganist die niet vliegt en geen auto

heeft, de bouwer van hogere dijken, Elon Musk met zijn Marsproject, degene die besluit kinderloos te blijven...? De meerderheid kiest voor het plegen van burgerlijke ongehoorzaamheid om de politiek te dwingen groene maatregelen te nemen.

Het laatste onderdeel van de avond is het Stellingen spel. De aanwezigen moeten naar aanleiding van een stelling een positie kiezen in de zaal: links in de hoek is Mee eens, rechts is Niet mee eens en in het midden betekent: Ik vind de stelling onzin. De eerste stelling luidt: *Nadenken over goed voorouderschap helpt*. Piet loopt de verschillende groepen langs om mensen te interviewen: waarom ben je hier gaan staan? Kun je je positie onderbouwen? Hoewel de klok tien uur slaat, zijn de deelnemers zó enthousiast, dat we nog een tweede stelling pakken: *Alleen de technologie kan een wereldwijde klimaatramp voorkomen*. Tijdens de argumentaties en discussies maken we de stelling lastiger: *We hebben de groei van onze technologie nodig om een klimaatramp te voorkomen*. Hierover zijn de meningen erg verdeeld. We komen helaas niet meer toe aan de reservstellingen, maar de lezer wordt uitgedaagd om er eens op te kauwen: *Democratie is een obstakel voor het bereiken van onze klimaatdoelen*, en: *De zevende generatie na ons heeft exact dezelfde waarde als onze generatie*.

De uitsmijter van de avond mag niet onvermeld blijven. Naast de halfbakken uitspraak van Rutte: “Het moet wel haalbaar en betaalbaar blijven”, klinkt de heldere klarenstoot van de filosoof Nietzsche: “Wie een waarom heeft om voor te leven, kan bijna elk hoe verdragen”. Druk discussiërend begeeft men zich naar de bar. De avond gaf te denken. En dat was precies de bedoeling.

Hieronder de reactie van Annemarie van Dam die deelnam aan deze filosofische avond:

Gisteren was ik bij het Groene Ideecafé, deze keer met een filosofisch onderwerp: Hoe kunnen we goede voorouders zijn? We denken veel aan de korte termijn, en dat leidt er toe dat we keuzes maken waar ons nageslacht last van heeft. Hoe kun je zó leven, en zó een land besturen, dat onze achter-achterkleinkinderen niet zeggen: toen hebben jullie de boel voor ons verprutst.

Piet Hagenaars leidde in; bv: Wie behartigt de belangen van mensen die er nu nog niet zijn? Hoe kijk je generaties vooruit, zonder alle toekomstige ontwikkelingen te kennen? Welke consequenties heeft dat voor onze keuzes nu?

Van te voren wist ik niet goed wat te verwachten. Ben meestal meer met de praktische aspecten van verduurzaming bezig, maar het was interessant om op deze manier stil te staan bij de keuzes die je kunt maken. Piet nam de zaal mee, aan de hand van een rollenspel, stellingen en vergelijking: met welk gedrag ben je de beste voorouder? Iedereen kwam aan het woord, best bijzonder bij zo'n bijeenkomst.

Heb er nieuwe inspiratie en motivatie van meegenomen, voor duurzame keuzes. De filosofie over goede voorouders is opgeschreven door Roman Krznaric. Ik denk dat ik het maar eens ga lezen.